

विषय :- विषय- शासन निर्णय परिपत्रक क्र राअस/मैला व्यवस्थापन नरीमन पोइंट मुंबई 400021/1139/2022 दिनांक ३०/११/2022 नुसार विटा नगरपरिषद येथे schedule desludging ची अंमलबजावणी करणेसाठी मैला व्यवस्थापन शुल्क आकारणेबाबत...

संदर्भ :- १) शासन निर्णय, नगर विकास विभाग, क्रमांक: स्वमअ-2011/प्र. क्र. 124/नवि-34- दि. 8 नोव्हेंबर 2019

२) शासन निर्णय परिपत्रक क्र राअस/मैला व्यवस्थापन नरीमन पोइंट मुंबई 400021/1139/2022 दिनांक ३०/११/2022

३) शासन निर्णय, नगर विकास विभाग, क्रमांक: स्वमअ-२०२२/प्र. क्र. १७८/नवि-३४- दि. १९ डिसेंबर २०२२

४) दिनांक ३० सप्टेंबर 2022 रोजी माझी वसुंधरा मिशन ऑफिस येथे झालेली मीटिंग

५) विटा नगरपरिषद दिनांक 27/१२/2022 रोजीचा प्रशासकीय ठराव

६) पाणीपुरवठा विभागाची दि. १७/०४/२०२३ ची मंजूर टिपणी.

स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (ना) 15 मे 2022 पासून महाराष्ट्रात राबविण्यात येत आहे. दिनांक 1 ऑक्टोबर 2017 रोजी महाराष्ट्राचा संपूर्ण नागरी भाग हागणदारीमुक्त घोषित करण्यात आला आहे. हा दर्जा टिकवून ठेवणे तसेच राज्यातील नागरीकांना शौचालयांच्या चांगल्या सुविधांसह शहरांमधील शौचालयांच्या सेप्टिक टँक मधील मैल्याचे सुरक्षित व नियमित व्यवस्थापन करून त्यावर प्रक्रीया करून या शहरांना "ओडीएफ++ दर्जा प्राप्त करण्याच्या उद्देशाने राज्य शासन निर्णय, नगर विकास विभाग, क्रमांक: स्वमअ-2011/प्र. क्र. 124/नवि-34- दि. 8 नोव्हेंबर 2019 नुसार राज्यातील 311 शहरांमध्ये मैला प्रक्रीया केंद्र (Fecal Sludge Treatment Plant) उभारणी करण्यास मान्यता दिली आहे. तसेच, शासन निर्णय, नगर विकास विभाग, दि. 21 मार्च, 2022 अन्वये ज्या शहरांकडे सांडपाणी प्रक्रीया प्रकल्प (Sewage Treatment Plant) अथवा मैला प्रक्रीया प्रकल्प (FSTP) नाही अशा शहरांना मैल्यावर सहप्रक्रीया करण्याकरीता लगतच्या शहरातील सांडपाणी प्रक्रीया प्रकल्प (STP) मध्ये सहप्रक्रीया करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. शहरांमध्ये सेप्टिक टँक मध्ये जमा झालेल्या मैल्यावर प्रक्रीया करण्यासाठी नियमित पद्धतीने तो मैला उपसा करणे गरजेचे आहे.

संदर्भ क्रमांक २ नुसार स्वच्छ भारत अभियान 2.0 च्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार राज्यातील 1 लाखापेक्षा कमी लोकसंख्येच्या सर्व शहरांनी ODF++ व किमान 50% शहरांनी (सर्व महानगर पालिका संहित) Water+दर्जा अभियान कालावधीत प्राप्त करावयाचा आहे. ओडिएफ++ आणि वॉटर+ टूलकिट च्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना ओडिएफ++ आणि वॉटर + प्रमाणीकरण प्राप्त करण्याकरतातीन(3) वर्षांतून एकदा शहरातील सेप्टिक टैंक खाली करणे अनिवार्य आहे.

सेप्टिक टैंक उपसा करण्यासाठी THE PROHIBITION OF EMPLOYMENT AS MANUAL SCAVENGERS AND THEIR REHABILITATION ACT, 2013 अन्वये हाताने किंवा सफाई कर्मचाऱ्यामार्फत मैला उपसणे हा गुन्हा आहे. त्यामुळे सेप्टिक टैंक उपसा करण्यासाठी यंत्रसामग्रीचा म्हणजे मैला गाडीचा उपयोग करणे आवश्यक आहे. तसेच कुठल्याही परिस्थिती मध्ये संदर्भधिन कायदा नियम व केंद्र शासन व राज्य शासनाच्या आदेशाचा भंग होणार नाही याची दक्षता घेण्याबाबत निर्देश प्राप्त आहेत.

संदर्भ क्रमांक २ नुसार मैला उपसा निर्धारित वेळेप्रमाणे करण्यासाठीची कार्यपद्धती नुसारखालील सूचना प्राप्त आहेत.

- 1.शहरात ज्या भागात सांडपाणी व्यवस्था उपलब्ध नाही अशा भागांचे सर्वेक्षण करून सेप्टिक टैंकची संख्या सुनिश्चीत करावी. सर्वेक्षण करत असताना घर क्रमांक, वैयक्तिक शौचालय आहे की नाही, वैयक्तिक शौचालय हे सेप्टिक टैंकला जोडलेले आहे की नाही याबाबत नोंद घ्यावी.तसेच सेप्टिक टैंकच्या ठिकाणास Goo Tagging करून Google Earth वर स्थापित करून त्याचा नकाशा (Mapping) बनवावा. यासाठी महानगरपालिका, नगरपरिषदा यांना घरपट्टी, पाणी पट्टी, मालमत्ता कराच्या रेकॉर्ड चा वापर करता येईल.
- 2.सेप्टिक टैंकची संख्या सुनिश्चीत केल्यानंतर प्रतिवर्षी शहरातील एकूण सेप्टिक टैंक पैकी किमान 33% सेप्टिक टैंक उपसा केले जातील अशा प्रकारे नियोजन करावे.
- 3.THE PROHIBITION OF EMPLOYMENT AS MANUAL

SCAVENGERS AND THEIR REHABILITATION ACT, 2013 अन्वये हाताने किंवा सफाई कर्मचाऱ्यामार्फत मैला उपसला जाणार नाही याची खबरदारी घ्यावी यासाठी तांत्रिक पद्धतीने म्हणजेच यांत्रिकी मैला गाडीच्यासाहाय्याने सेप्टिक टैंक चा उपसा करावा.

शहरामध्ये निर्धारित वेळापत्रकानुसार सेप्टिक टँक उपसा (SCHEDULE DESLUDGING) सुरु झालेनंतर स्थानिक स्वराज्य संस्थानी त्याचे लॉगबुक बनवून त्यामध्ये नियमित नोंद घेण्यात यावी.

4. सेप्टिक टाक्यांचा उपसा 3 वर्षांच्या निर्धारित कालावधीत करण्यासाठी आवश्यक असणाऱ्या साधनसामग्री व मनुष्यबळाचे मुल्यमापन करावे. त्यानंतर स्थानिक स्वराज्य संस्थेकडे उपलब्ध असलेल्या साधनसामग्री व मनुष्यबळाची गणना करण्यात येऊन अतिरिक्त लागणाऱ्या साधनसामग्री व मनुष्यबळाची निश्चीती करावी.
5. अतिरिक्त लागणाऱ्या साधनसामग्री व मनुष्यबळासाठी शहरातील बचत गट/ सफाई कामगार यांचे गट अथवा खाजगी संस्था यांची या कामासाठी नेमणूक विहित कार्यपद्धतीने केली जाऊ शकते. बचत गटांना या कामासाठी आवश्यक साधनसामग्री उपलब्ध होण्याकरीता बँकेद्वारे कर्ज उपलब्ध करून देण्यासाठी मदत करावी. तसेच NSKFDC (National Safai Karmachari Finance & Development 'corp.) द्वारे त्यांना कर्ज उपलब्ध करून देता येईल.
6. संदर्भ क्रमांक दोन मधील मुद्दा क्रमांक ६ नुसार
अ) निर्धारित वेळापत्रकानुसार सेप्टिक टँक उपसा व्यवस्थापन करण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्था स्वनिधीचा वापर करू शकतात.
ब) तसेच स्थानिक स्वराज्य संस्था त्यांच्याकडे सद्यस्थितीत आकारण्यात येत असलेल्या मालमत्ता कराद्वारे किंवा मैला व्यवस्थापन कर ला मालमत्ता कराचा भाग बनवून त्या द्वारे, सेप्टिक टँक उपसा करणे व मैला प्रक्रिया केंद्र चालवणे याकरिताचा वापर शुल्क बंधनकारक करू शकतात किंवा सेप्टिक टँक उपसा करण्यासाठीचे व मैला प्रक्रिया केंद्र चालविण्याकरिता आकारण्यात येणारे उपयोगिता शुल्क, मालमत्ता कराद्वारे भागवता येईल असे नमूद आहे.
7. संदर्भ क्रमांक ५ नुसार CWAS, CRDF-CEPT विद्यापीठ अहमदाबाद यांनी विटा शहरात सांडपाणी पाणीपुरवठा व घनकचरा व्यवस्थापन बाबत विटा नगरपरिषदेस तांत्रिक सहाय्य पुरवीत आहेत. दिनांक १७/०३/२०२३ रोजी केलेल्या दरीकरणानुसार नगरपरिषदेच्या सर्व रहिवासी मालमत्ता यांना प्रमाणात (percentage based) कर लावण्याची शिफारस आहे. याबाबत CEPT यांच्यानुसार मालमत्ता कारच्या कर योग्य मूल्याच्या १% या प्रमाणात प्रमाणात उपयोगिता शुल्क लावणेस प्रस्तावित आहे. याबाबत चा सविस्तर अहवाल CRDF-CEPT विद्यापीठ मार्फत सादर करण्यात आला आहे.
8. वरील संदर्भ क्रमांक २ मधील नमूद कार्यपद्धतीमधील मुद्दा क्रमांक १ ते ५ पर्यंतची नगरपरिषद पूर्तता करण्यात आलेली आहे.

तरी संदर्भ क्रमांक २ मधील नमूद कार्यपद्धतीमधील मुद्दा क्रमांक 6 नुसार उपयोगिता शुल्क आकारण्यासाठी महाराष्ट्र नगरपरिषद नगरपंचायती व औद्योगिक नागरी अधिनियम 1965 चे कलम 108 ची अंमलबजावणी करणेसाठी 109 नुसार आवश्यक कार्यवाही करणेसाठी मंजूरीची आवश्यकता आहे.

तरी विटा नगरपरिषदेने महाराष्ट्र नगरपरिषद नगरपंचायती व औद्योगिक नागरी अधिनियम 1965 चे प्रकरण नऊ (९) मधील तरतुदीस अनुसरून नगरपरिषद हद्दीच्या क्षेत्रामध्ये सर्व निवासी, अनिवासी, औद्योगिक, मिश्र इत्यादी प्रकारच्या मालमत्तेची कर आकारणी कर योग्य मूल्यावर निर्धारित करण्यात येते त्यामुळे CEPT नुसार महाराष्ट्र नगरपरिषद नगरपंचायती औद्योगिक नागरी अधिनियम 1965 चे कलम ११४ नुसार निर्धारित केलेल्या करपात्र असणाऱ्या कर योग्य मूल्यावर ज्या मिळकतींना शौचालय उपलब्ध आहे तसेच त्यानंतर ज्या नवीन मिळकती निर्माण झाल्या आहेत व ज्यांना सेप्टिक टँकसह शौचालय उपलब्ध आहे अशा सर्व मिळकतींना कलम १०८ मधील तरतूद नुसार कलम ११४ नुसार निर्धारित केलेल्या करपात्र असणाऱ्या कर योग्य मूल्यावर एक टक्के (1%) प्रमाणे उपयोगिता शुल्क लावणे प्रस्तावित आहे.

विटा नगरपरिषद हद्दीमध्येदर तीन वर्षातून एकदा सेप्टिक टँक उपसा करण्यासाठी येणारा खर्च हा अंदाजे 45 लक्ष इतका आहे तर कर वाढीतून येणारे उत्पन्न हेरकूम रुपये 1586196/- इतके अंदाजित आहे. तसेच नगरपरिषद मार्फत १०० रुपये विशेष स्वच्छता कर म्हणून आकारला जातो. या माध्यमातून 13,20,000/- इतका आहे. असे मिळून करप्राप्त उत्पन्न हे एकूण मिळून 2909246/- इतके होते.

दर तीन वर्षातून एकदा सेप्टिक टँक उपसा करण्यासाठी येणारा खर्च व विशेष स्वच्छता कर आणिकर वाढीतून येणारे उत्पन्नयामधील तफावत रकूम रुपये 1590754/- नपा फंड/ बक्षीस रकूम/15 वित्त आयोग अनुदान यामधून भागविणे प्रस्तावित आहे.

तरी,

१. सदरच्या कर वाढीच्या प्रस्तावास मान्यता देण्यात येत आहे. तरीबाबत महाराष्ट्र नगरपरिषद, नगरपंचायती, व औद्योगिक नागरी अधिनियम 1965 अंतर्गत शुल्क वाढीसंदर्भात निगडीत कलमांचे तसेच शासन निर्णय परिपत्रक क्र राअस/मैला व्यवस्थापन नरीमन पोइंट मुंबई 400021/1139/2022 दिनांक 30/11/2022 पालन करण्यात यावे व योग्यती कायदेशीर कार्यवाही करण्यात यावी.

२. सदरच्या बाब विचारात घेऊन नियमितपणे मैला व्यवस्थापन करणेसाठी येणाऱ्या खर्च व लावणाऱ्या करातून येणारे उत्पन्नांची तरतूद अर्थसंकल्पात करण्याबाबत योग्य ती कार्यवाही करण्यात यावी.

३.याकामी नियमितपणे मैला व्यवस्थापन करणेसाठी नियमितनिविदा प्रक्रिया राबविणेस मान्यता देणेत येत आहे.व याबाबत तदनुषंगिक कामे करण्यास मान्यता देणेत येत आहे.

सही/-
संतोष भोर
प्रशासक
विटा नगरपरिषद विटा